

24 APRIL 1909 — 13 MAART 1987

Professor dr. Bernhard Grzimek overleden

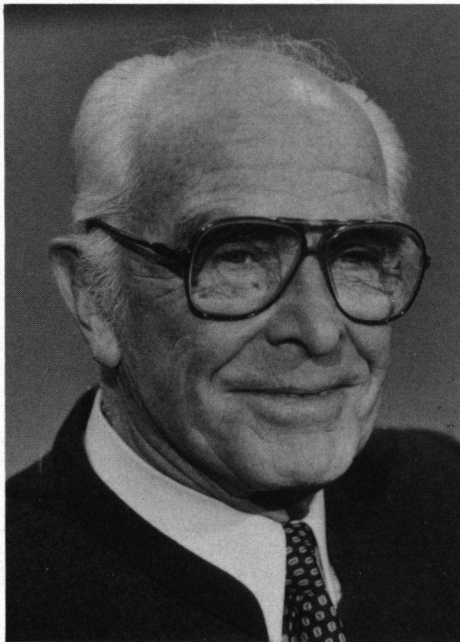
Jaap Taapken

Op vrijdag 13 maart 1987 overleed op 77-jarige leeftijd professor dr. Bernhard Grzimek, de Westduitse zoöloog die internationale bekendheid en waardering heeft ge oogst met zijn boeken en films over het dierenleven in Oost-Afrika.

Grzimek zakte in elkaar toen hij een middagvoorstelling van een circus in zijn woonplaats bijwoonde.

Bernhard Grzimek werd op 24 april 1909 te Neisze (Silezië) als zoon van een rechter geboren. Hij studeerde diergeneeskunde en zoölogie en promoveerde aan de universiteit van Berlijn als dr. med. vet. Kort daarop nam hij de praktijk van een dierenarts over en trad in administratieve dienst van het rijk.

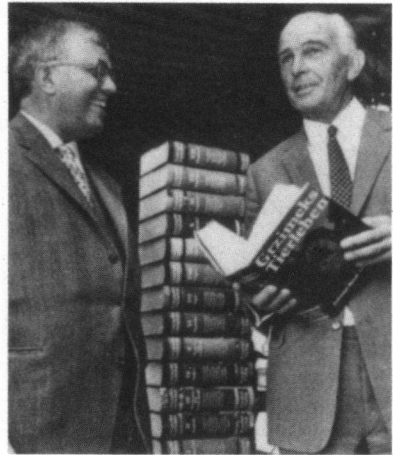
Zijn wetenschappelijke werk betrof vooral dierpsychologie, in het bijzonder bij mensapen, wolven en paarden.

De uitgave van zijn boeken maakte hem bekend in een grote lezerskring, zoals met de titels 'Unsere Brüder mit den Krallen', 'Die Elefantenschule', 'Wir Tiere sind gar nicht so', 'Affen im Haus' en vooral met 'Serengeti darf nicht sterben', dat als internationale bestseller in 36 talen verscheen. De gelijknamige film die hij, samen met zijn zoon Michael, maakte, ontving de Bondsfilmprijs 1960 en de 'Oscar' (Academy Award) als beste documentairefilm. Grzimek's zoon Michael, eveneens een vooraanstaand zoöloog kwam tijdens de opnamen van de film bij een vliegtuigongeluk om het leven.

Voordien was in 1956 de eveneens door vader en zoon opgenomen film 'Kein Platz für Wilde Tiere', een waarschuwing voor het uitsterven van de bedreigde Afrikaanse dierenwereld, bekroond met de Bondsfilmprijs en 'De Gouden Beer'.

Professor Grzimek was bovendien eindredacteur van de vijftiendelige uitgave 'Grzimeks

Tierleben', die bij Kindler Verlag AG. verscheen. Deze encyclopedie van de dierenwereld uit de gehele wereld verscheen ook in het Nederlands onder de titel 'Het leven der dieren' bij uitgeverij Het Spectrum, Utrecht, waarvan het eerste deel in 1972 verscheen. Het bleek zelfs dat van deze kostbare serie één druk niet voldoende zou zijn. Bovendien was Grzimek hoofdredacteur van het Zwitserse dierenmagazine 'Das Tier', later samen met Heinz Sielmann. In het voorjaar van 1945 nam Grzimek de leiding over van de vrijwel geheel verwoeste dierentuin te Frankfurt am Main, die hij op ongebruikelijke wijze weer opbouwde en vernieuwde. Groot is het aantal erefuncties en onderscheidingen; zo was hij onder meer bijzonder gevolmachtigde van de Bondsregering voor Natuur- en Landschapsbescherming en voorts ontving hij het Grote Bundesverdienstkreuz mit Stern. In april 1974 ging hij als dierentuindirecteur met pensioen, maar hij heeft zijn werkzaamheden bij de media en zijn onderzoeken tot het laatst voortgezet.

In 1956 werd hij een prominente verschijning op de Westduitse televisie met zijn programma 'Ein Platz für Tiere', die op 20 januari 1980 met de honderdvijftigste aflevering werd beëindigd. Ook de Oostenrijkse televisie zond deze programma's uit en ook in Nederland was het eveneens een geliefd programma geworden.

Professor Grzimek schuwde het niet het misbruik van het milieu aan de kaak te stellen. Zo becristiseerde hij de verkeerde ontwikkelingen bij het toerisme in Afrika, verzette zich tegen het uitroeien van bedreigde diersoorten en sprak zich met name fel uit tegen het onder meer dragen van luipaardbont.

Foto links:

Bernhard en Michaël Grzimek op bezoek bij de Pygmeeën in het kader van hun inzet voor mens en dier in Afrika.

Foto rechts:

Grzimek met zijn uitgever Kindler tijdens de presentatie van 'Tierleben'.

Foto's met toestemming van overname uit 'Das Tier'.

Door zijn oproepen voor een actie 'Hilfe für die bedrohte Tierwelt' ontving Grzimek vele miljoenen gulden, die hij voot de natuurbescherming in Europa en daarbuiten beschikbaar stelde. Ook voor het instellen van nationale parken in Afrika heeft professor Grzimek zich zeer verdienstelijk gemaakt.

In Nederland verschenen in de serie 'Het leven der dieren' deel 10 (de oorsprong van de zoogdieren, eierleggende zoogdieren, buideldieren, insecteneters, halfapen, breedneusapen, hondapen, gibbons, orangoetans, gorilla's), deel 11 (chimpansee, de mens, zweefvliegers, vlermuizen, tandarmen, schubdieren, knaagdieren, walvissen), deel 12 (roofdieren, zeeroofdieren, haasachtigen, hoefdieren, aardvarkens, klipdassen, zeeoeien) en deel 13 (tapirs, neushoorns, varkens, nijlpaarden, kamelen, dwergerten, herten, giraffen, holhoornigen) als Zoogdieren 1 tot en met 4.

Deze serie moet worden beschouwd als een geheel vernieuwde uitgave van het in 1864 verschenen 'Illustrirtes Thierleben' van Alfred Edmund Brehm. Aan 'Het leven der dieren' werkte een groot aantal specialisten uit alle delen van de wereld mee, die allen teksten schreven over een gespecialiseerd onderwerp.

Zelfs biologen en zoölogen die tegenwoordig vaak zo sterk bij een of ander specialisme zijn betrokken, grijpen graag naar een verzamelwerk om van fundamentele gegevens uit andere gebieden kennis te nemen. Bovendien geldt de Nederlandse uitgave niet zelden als encyclopedie voor het opzoeken van Nederlandse namen voor dieren, waarvan óók de Engelse, Franse en Duitse namen zijn vermeld.

Zie ook 'Das Tier' nummer 4, april 1987.